

28.8.2023

Sisäministeriö
kirjaamo.sm@gov.fi

Viite: VN/10912/2023, 7.6.2023

VN/10912/2023-SM-4

Etelä-Savon hyvinvointialueen pelastustoimen lausunto luonnoksesta valtioneuvoston asetukseksi valtakunnallisten ja alueellisten tilanne- ja johtokeskusjärjestelyiden ja muun pelastustoiminnan johtamisen edellytyksenä olevan erityisvalmiuden kokoamisesta

Itä- ja Kaakkois-Suomessa on toiminut jo pitkään yhteinen tilannekeskus ISTIKE, jonka toiminta on perustunut pelastustoimen alueiden yhteiseen sopimukseen. Etelä-Savon hyvinvointialueen pelastustoimi korostaa sitä, että yhteistyön lähtökohta olisi oltava hyvinvointialuelain 52 §:n mukaisesti hyvinvointialueiden sopimuksiin perustuvaa. Palveluiden kokoaminen suurempiin kokonaisuuksiin edellyttää myös sitä, että samalla säädetään kustannustenjaon perusteista.

Pelastustoimen järjestämisestä annetun lain (613/2021) 5 §:n 1 momentin mukaan, pelastustoimeen kuuluvia hyvinvointialueen tehtäviä voidaan koota hyvinvointialueesta annetun lain 7 §:n 2 momentissa tarkoitetulla tavalla suurempiin kokonaisuuksiin yhden tai useamman hyvinvointialueen järjestettäväksi. Esitetyn luonnoksen mukaan, lainsäätäjä on tehnyt tulkinnan kyseisen toiminnan välttämättömyydestä, mutta tulkinnan tueksi ei esitetä perusteluja. Viittaaminen yleisellä tasolla pelastustoiminnan tehokkaaseen ja laadukkaaseen valtakunnalliseen johtamiseen, ottaen huomioon lainsäädännön osoittama hyvinvointialueiden palvelujen järjestämisen ja tuottamisen vastuu, ei tosiasiallisesti toimi perusteena säätämislle.

Hyvinvointialueiden pelastustoimen valtakunnallista tilanne- ja johtokeskustoimintaa kehitettäessä on kyseessä valtakunnallisten edellytysten vahvistaminen, jolloin säädöksestä aiheutuvien kulujen kustannusvastuu kuuluu täysimääräisesti valtiolle. Esityksen kustannusvaikutuksista ei ole tehty mitään arviota. Nyt näyttää siltä, että asetuksella säänneltyjen tilanne- ja johtokeskusten toiminta olisi laajempaa, kuin esimerkiksi nyt toiminnassa oleva sopimukseen perustuva ISTIKE:n toiminta. Jos yhteistoiminta-alueiden tilannekeskuksista säädetään tiukasti valtion ohjauksessa, tulee niiden aiheuttama lisäkustannus hyvinvointialueen pelastustoimelle tulla erillisenä lisärahoitusosuutena valtiolta.

Etelä-Savon pelastuslaitos

Etelä-Savon hyvinvointialue Eloisa

Mikkelin paloasema, Jääkärintie 16, 50130 Mikkelä

Pieksämäen paloasema, Selkiöntie 4, 76100 Pieksämäki

Savonlinnan paloasema, Laitaatsillantie 7, 57170 Savonlinna

Vaihe 015 411 4100 | kirjaamo@etelasavonha.fi | www.pelastustoimi.fi/etela-savo

Palveluintegraatiota ja palvelukokonaisuuksia koskeva kehitystyö on hyvinvointialueilla vasta käynnistymässä ja siten tarpeet eri hyvinvointialueilla voivat olla erisuuntaisia. Hyvinvointialueilla on oltava laaja itsehallinto palvelujen järjestämisen ja palvelujen tuottamisen valintaan liittyen.

Jos asiasta säädetään asetuksella, niin silloin tulisi säätää tarkemmin yhteistoiminta-alueiden tilannekeskusten suorituskyvystä. Ilman tarkempaa säätelyä niistä ei tule toimintoiltaan keskenään yhtenäisiä. Pelastustoiminnan operatiivisen johtamisroolin sijasta tarkoituksenmukaisempi ja soveltuvampi tehtävä tilannekeskukselle on tuottaa tukea toiminnasta vastaavalle hyvinvointialueen johtamistasolle.

Lisäksi on kiinnitettävä huomiota, että pelastustoimen säädöksissä nimitetään säännönmukaisesti hyvinvointialueita paikalliseksi hallinnon tasoksi, mikä poikkeaa muusta hallinnosta ja on siten omiaan tuottamaan haasteita hallinnon yhdyspintojen yhteistyölle sekä palveluintegraatiolle.

Mikkelissä 30.8.2023

Seppo Lokka
Toimialajohtaja, pelastusjohtaja